

Word je gauw 18 jaar?
Alvast van harte gefeliciteerd!

Als je 18 wordt verandert er veel

In deze folder zetten we dit op een rijtje. Het is veel. Je hoeft niet alles in één keer te lezen.
Je ouders kunnen het natuurlijk ook gebruiken.

Meerderjarig

Je wordt meerderjarig op je 18e verjaardag.	Voor de wet ben je straks volwassen. Dan mag je ineens veel meer. Een biertje drinken in een café, autorijden, stemmen bij verkiezingen enzovoort. Over veel dingen mag je dan zelf beslissen. En je ouders niet meer. Zij zijn niet meer voor jou verantwoordelijk. Dat ben je zelf. Jij mag zelf bepalen wat je gaat doen. Dat is hartstikke leuk en spannend. Maar het kan ook ingewikkeld en lastig zijn. In deze folder zetten we die lastige zaken voor je op een rijtje.
Je ouders hebben nog wel de plicht je te onderhouden	Als je zelf geen geld hebt, moeten je ouders tot je 21e jaar voor je zorgen.
Alles zelf regelen is best ingewikkeld www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/achttien-jaar-woorden/	Je kunt ook iemand vragen je te helpen. Lees deze folder samen met hem of haar door. Kijk goed wat er geregeld moet worden. Dat kun je dan samen doen.
Iemand vragen om belangrijke beslissingen voor jou te nemen en alles te regelen. Een mentor, bewindvoerder of curator www.rechtspraak.nl	Dat kan ook. Dan ben je dus niet zelf voor alles verantwoordelijk. Dat kan één van je ouders zijn. Of iemand anders die jij vertrouwt. De (kanton)rechter moet die persoon officieel benoemen. Een mentor is iemand die beslist over wat met jou als persoon te maken heeft, de hulp die je krijgt, kiezen van een school, werk enzovoort. Een bewindvoerder gaat alleen over je geld en je spullen. Een curator doet allebei. De rechter controleert of dat goed gaat en hij of zij dat goed doet. Als je op je 18e een mentor, bewindvoerder of curator wilt hebben, regel dat dan meer dan drie maanden voor je verjaardag.

Meerderjarig

Zorg dat je een DigiD krijgt

www.digid.nl

www.digid.nl/machtigen/

Een DigiD (die-gie-dee) heb je nodig als je iets met de overheid wilt regelen op de computer of je smartphone (digitaal). Bijvoorbeeld als je een uitkering, huurtoeslag of zorgtoeslag wilt aanvragen, of belasting moet betalen. Als je inlogt met je DigiD 'weet' de overheid zeker dat jij het bent die aan de computer zit. Zo werkt het als een soort paspoort of identiteitskaart.

Een DigiD vraag je aan via www.digid.nl.

Een DigiD is van jou persoonlijk. Geef hem dus liever niet aan iemand anders. Als iemand toch met jouw DigiD moet werken (je bewindvoerder of je ouders bijvoorbeeld) regel dat dan via www.digid.nl/machtigen. Als je hulp nodig hebt bij het aanvragen van een DigiD, vraag dat dan aan iemand die je vertrouwt.

Geld

Kinderbijslag stopt

Je ouders krijgen tot je 18e jaar kinderbijslag voor jou. Kinderbijslag is geld voor je opvoeding en verzorging. Word je 18, dan ben je volwassen en moet je voor jezelf zorgen, dus ook voor je eigen geld. Je ouders moeten je tot je 21e jaar nog wel onderhouden als je dat niet zelf kan. Dus als je geen geld hebt, moeten zij tot je 21e voor je zorgen.

Een eigen bankrekening

Je salaris (loon) krijg je op de bank. Dat stort je baas op je banknummer. Als je een uitkering krijgt, krijg je die ook op de bank. De meeste betalingen doe je zelf ook met de bank. Je hebt dus een eigen bankrekening nodig. Bij de bank vraag je zo'n bankrekening aan, op jouw naam. Wil je dat met iemand anders doen, bijvoorbeeld je ouders? Dat kan ook. Dan heb je een bankrekening samen met iemand die je vertrouwt. Daar kunnen jullie dan allebei mee werken, zoals rekeningen betalen. Zo blijf je ook zelf verantwoordelijk.

Steeds meer met de PC of smartphone

Rekeningen en brieven krijg je vaak met de post, in de brievenbus. Steeds meer krijg je die digitaal, op je PC of je smartphone. En de meeste betalingen moeten ook digitaal. Veel mensen vinden dat lastig. Ben jij daar ook niet zo handig in? Laat iemand je dat dan leren. Of laat iemand die je vertrouwt je daarbij helpen.

Geldzaken helemaal door iemand anders laten doen.

En wel zelf verantwoordelijk blijven

Je kan ook iemand vragen het allemaal voor je te doen. Om voor je betalingen te zorgen en daar verantwoordelijk voor te zijn. Dat kan officieel, via de rechter (bewindvoerder of curator). Maar je kan het ook een bekende, bijvoorbeeld je vader of moeder, laten doen. Zonder de rechter erbij te halen. Dan blijf je wel zelf verantwoordelijk.

Je geeft meer geld uit dan er binnenkomt.

<https://www.nibud.nl/>

De website van je eigen gemeente

Doe je dat vaak? Dan heb je straks misschien geen geld meer om je eten kopen en rekeningen te betalen. Voordat je het weet heb je schulden! De meeste gemeentes hebben een soort helpdesk waar je terecht kan met vragen. Merk je dat je steeds niet rondkomt met je geld? Ga daar dan hulp vragen. Je kan ook contact opnemen met een landelijke organisatie, het Nibud.

Inkomen

Waar moet jij nu van leven?

Als je 18 bent hoeven je ouders niet meer voor je te betalen. Je moet dus voor je eigen geld (inkomen) zorgen. Heb je een baan? Dan krijg je geld van je baas: je loon. Heb je geen baan? Dan heb je vaak recht op geld van de overheid. Dat kan zijn: 'tegemoetkoming scholieren', studiefinanciering of een uitkering. Maar, zoals al eerder is gezegd: als je echt geen inkomen hebt, moeten je ouders tot je 21e voor je blijven zorgen.

Word je 18 en zit je nog op school?

Ga je nog naar school? Je ouders kunnen dan een 'tegemoetkoming scholieren' aanvragen bij DUO. Dat kan telefonisch (050 599 77 55) en digitaal (met de computer).

<https://duo.nl/particulier/>

Studiefinanciering

Wil jij na je school nog niet gaan werken, maar eerst doorleren? Dan heb je vaak recht op geld van de overheid. Dat is studiefinanciering. Ook dat kan je aanvragen bij DUO, dat kan telefonisch (050 599 77 55) of digitaal, met de computer.

<https://duo.nl/particulier/>

De website van je eigen gemeente

Heb je een baan en wil je daarnaast ook nog leren? Misschien krijg je dan ook studiefinanciering. Maar let op: dat hangt af van de hoogte van je inkomen. Informeren en aanvragen kan weer bij DUO.

Sommige gemeentes geven jongeren met een beperking die doorleren extra geld, dat heet studietoeslag. Dat is alleen als je geen baan kunt vinden door je beperking.

Een Wajong-uitkering

Als je door je beperking helemaal niet kunt werken, krijg je een Wajong-uitkering. De organisatie die daarover gaat is: het UWV.

www.uwv.nl/wajong

Maandelijks krijg je dan een geldbedrag op je bankrekening. Vraag de Wajong-uitkering op tijd aan bij het UWV. Doe dat minstens 5 maanden voor je 18 wordt. Het is ook mogelijk om te leren en tegelijk een Wajong-uitkering te krijgen. Misschien heb je dan ook recht op een 'tegemoetkoming scholieren' of studiefinanciering. Ook hier weet DUO alles van.

<https://duo.nl/particulier/>

Het UWV vindt dat jij kan werken

Het UWV vindt dat jij wel kan gaan werken? Dan krijg je geen Wajong-uitkering. En moet je op zoek naar betaald werk. Maar kan je geen werk vinden? Dan heb je recht op een (bijstands)uitkering. Die vraag je aan bij de gemeente.

www.werk.nl

De website van je eigen gemeente

Verzekeringen

<p>Een zorgverzekering</p> <p>www.independer.nl/</p>	<p>Je moet als je 18 wordt een eigen zorgverzekering hebben. Uit zo'n verzekering worden de dokter, ziekenhuis en medicijnen betaald. Per maand moet jij een bedrag aan een 'zorgverzekeraar' betalen. Dat heet een premie. Die verschilt per zorgverzekeraar. De goedkoopste heet de basisverzekering. Daaruit wordt betaald wat het meest nodig is.</p> <p>Je kunt ook een aanvullende verzekering afsluiten. Dan ben je voor meer soorten zorg verzekerd. En krijg je bijvoorbeeld meer behandelingen van een fysiotherapeut vergoed, of behandeling bij de tandarts. Het is belangrijk om dat goed uit te zoeken.</p> <p>Pas op, je verzekeraar betaalt niet alles. Die betaalt pas als je eerst zelf een bepaald bedrag voor je medische zorg hebt betaald. Dat heet het 'eigen risico'. Het eigen risico is in 2023 bijvoorbeeld € 385.</p>
<p>En als je nou een laag inkomen hebt</p> <p>www.toeslagen.nl</p> <p>www.gezondverzekerd.nl</p> <p>De website van je eigen gemeente</p>	<p>Heb je weinig inkomen? En kun je de (ziektekosten)premie niet betalen? Dan kan je een zorgtoeslag krijgen. Dan betaal je veel minder per maand. Zorgtoeslag vraag je aan bij de Belastingdienst.</p> <p>Let op! Verandert er iets in je inkomen? Geef dat onmiddellijk door aan de Belastingdienst.</p> <p>Sommige gemeenten bieden goedkopere zorgverzekeringen voor mensen die weinig verdienen. Je kan op de website van je gemeente zien of die dat ook aanbiedt. Of op de site gezondverzekerd.nl.</p>
<p>Een aansprakelijkheidsverzekering</p>	<p>Een ongeluk zit in een klein hoekje. Per ongeluk spullen van een ander beschadigen, het kan zo gebeuren. En dat moet je dan betalen. Maar hier kan je je ook tegen verzekeren. Dan betaalt de verzekering vaak de schade. Misschien ben jij na je 18e met je ouders meeverzekerd. Kijk het even na. Dat scheelt weer kosten.</p> <p>Ben jij niet meer meeverzekerd? Dan is ons advies: sluit een eigen aansprakelijkheidsverzekering af.</p>
<p>Nog meer verzekeren</p> <p>www.independer.nl</p>	<p>Het kan verstandig zijn ook andere verzekeringen af te sluiten. Bijvoorbeeld een reisverzekering of fietsverzekering of een verzekering tegen begrafeniskosten. Als je zelfstandig woont, is het goed tegen brand en diefstal een verzekering af te sluiten. Het kiezen van de goede verzekering kan lastig zijn. Het is handig om dat met iemand anders uit te zoeken.</p>

Werk of dagbesteding

Het UWV zegt dat jij kan werken www.werk.nl De website van je gemeente	Als het UWV beslist dat jij kan werken, kan je twee dingen doen: 1) Je zoekt een baan, of 2) je zoekt eerst een opleiding die bij je past. Als je nog op school zit, wil je school je daar vast wel bij helpen. En de gemeente moet je helpen bij het zoeken naar een baan.
Het UWV vindt dat jij niet kan werken www.werk.nl	Als het UWV vindt dat jij niet kan werken, krijg je een Wajong-uitkering om van te leven. Dan kun je overdag natuurlijk wel iets gaan doen. Vrijwilligerswerk of klusjes die je leuk vindt. Je krijgt daar dan geen salaris voor, want je hebt je uitkering. En tegenwoordig mag je dan ook een opleiding volgen.
Dagbesteding De website van je gemeente	Ook als je niet kunt werken is het vaak goed om toch overdag iets te doen. Dat heet dan 'dagbesteding', daar krijg je geen geld voor. Er zijn allerlei soorten dagbesteding. In groepen, maar ook alleen, van alles is mogelijk. Bij de gemeente kan je vragen wat voor dagbesteding er bij jou in de buurt is. Je kunt natuurlijk ook zelf rondkijken en daar kan je bij geholpen worden. Dat heet 'cliëntondersteuning'. Dat is gratis en ook daar kan je om vragen bij de gemeente.

Wonen

Op jezelf wonen

Voor inschrijvingen kan je kijken op de website van je gemeente, of even bellen.

Het is natuurlijk leuk en spannend om op jezelf te gaan wonen. Maar om een woning te kunnen krijgen moet je je eerst inschrijven bij je gemeente als woningzoekende. Bij je gemeente kan je vragen hoe dat moet. Doe dat wel zo vroeg mogelijk. Het duurt vaak lang voordat je aan de beurt bent voor een woning.

Niet iedereen kan dat, zelfstandig wonen

www.meedemeentgroep.nl

www.mee.nl

En? Ben je er klaar voor om zelfstandig te gaan wonen? Voor je eten te zorgen, je geld te beheren, je huishouden te doen? Er zijn cursussen waar je dat kunt leren. Vraag daarnaar bij de gemeente of MEE.

Zelf woonruimte huren

www.toeslagen.nl

Als je zelf woonruimte huurt, heb je vaak recht op huurtoeslag. Je krijgt dan een bedrag (de toeslag) op je rekening gestort. De hoogte hangt af van je inkomen en van je woonruimte. Huurtoeslag vraag je aan bij de Belastingdienst.

Wonen met begeleiding, kan dat ook?

www.meedemeentgroep.nl

www.mee.nl

Heb je begeleiding nodig bij het zelfstandig wonen? Er zijn organisaties die daarvoor kunnen zorgen. Grote organisaties, maar ook kleine. Soms zorgen ouders samen met andere ouders voor woonruimte voor hun kinderen. Laat je goed informeren over wat er allemaal kan.

Hulp en zorg

Wetten en regelingen op een rij

De Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wmo. Als je zelfstandig thuis, of in een kleine groep woont, kan je hulp krijgen uit de Wmo. Het gaat om allerlei hulp om zelfstandig te kunnen wonen. Wmo-ondersteuning vraag je aan bij de gemeente. De gemeente betaalt deze ondersteuning.

De Wet langdurige zorg, de Wlz. De Wlz is er voor als je veel zorg nodig hebt. Dat kan zijn als je in een zorginstelling woont, maar kan ook thuis. Wlz vraag je aan bij het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ).

De Jeugdwet. De gemeentes zorgen voor de meeste hulp aan kinderen of jeugdigen. Dat is geregeld in de Jeugdwet.

De Zorgverzekeringswet, de Zvw. De Zvw regelt o.a. de huisarts en het ziekenhuis. En ook de wijkverpleging. Een verpleegkundige komt dan thuis om je met allerlei medische dingen te helpen. De gemeente kan je hierover adviseren.

Een Persoonsgebonden budget, PGB. Als je zorg nodig hebt, hulp of begeleiding, kan een zorginstelling of de gemeente dat regelen. Zij bepalen dan door wie je geholpen wordt. Met een PGB kan je dat zelf bepalen en regelen. www.pgb.nl

Let op! Misschien moet je een eigen bijdrage betalen voor de hulp of begeleiding die je krijgt. Vraag daar steeds naar. En houd er rekening mee dat die soms pas later wordt geïnd. Dus houd wat geld achter de hand.

Zorg dat je kunt bewijzen wie je bent. Iedere Nederlander (van 14 jaar en ouder) moet altijd een geldig identiteitsbewijs kunnen laten zien, bijvoorbeeld als de politie daarom vraagt. Dat heet: identificatieplicht. Dus zorg dat je altijd een identiteitskaart, paspoort of rijbewijs bij je hebt. Dat moet een origineel zijn, een kopietje is niet geldig.

Hulp en zorg

Vervolg

Heb je hulp of zorg nodig?	Bij de gemeente kun je terecht met je vragen over hulp, zorg of ondersteuning. Dat kan ingewikkeld zijn. Dan kan de gemeente zorgen dat je daar hulp bij krijgt. Ook dat is cliëntondersteuning.
Krijg je jeugdhulp uit de Jeugdwet?	Als je hulp krijgt uit de Jeugdwet, stopt die meestal als je 18 wordt. Die hulp kan soms worden verlengd tot je 23e jaar. Vraag dat na bij de gemeente of het Centrum voor Jeugd en Gezin van jouw gemeente, het CJG. Doe dit zo vroeg mogelijk.
Woon je (tijdelijk) in een zorginstelling en krijg je daar behandeling? www.ciz.nl/	...en wordt die behandeling betaald uit de Jeugdwet? En gaat die behandeling door als je 18 wordt? Dan wordt de betaling anders. Dat moet je behandelaar ruim voor je 18e verjaardag regelen.
Krijg je medische zorg?	Een wijkverpleegkundige komt langs om te bespreken -en vast te stellen- wat er nodig is.
Hoe zit het met begeleiding? De website van je eigen gemeente	Heb je bijvoorbeeld hulp nodig bij je administratie? Of bij het maken van je dagindeling? Het doen van je boodschappen? Voor begeleiding hierbij en voor andere zaken kan je terecht bij de gemeente.
Krijg je nu al zorg uit de Wet Langdurige Zorg (Wlz)?	...en word je 18? Dan hoeft je geen nieuwe indicatie aan te vragen. Je houdt recht op dezelfde zorg.
Kost dat wat, Wlz-zorg? www.hetcak.nl/	Vanaf je 18e verjaardag moet je een eigen bijdrage voor Wlz-zorg betalen. Hoeveel jij betaalt hangt af van je inkomen. De organisatie die dat bepaalt, is het CAK. (spreek uit als see-aa-kaa) Daar kan je vragen hoeveel je moet betalen.
Kan ik ook geld krijgen om zelf zorg in te kopen? www.pgb.nl www.naar-keuze.nl	Ja, want soms heb je speciale hulp nodig. Het kan in de WMO, de WLZ, de ZVW en de Jeugdwet. Dat heet een Persoonsgebonden budget (PGB). Dat is wel ingewikkeld. Daarom zal er bijna altijd iemand moeten helpen om alles goed te regelen. Dat kan bijvoorbeeld één van je ouders zijn.
Eigen bijdrage?	Misschien moet je meebetalen aan je zorg (eigen bijdrage). Vraag daar steeds naar. En houd er rekening mee dat die eigen bijdrage soms pas later wordt geïnd. Dus houd wat geld achter de hand.

En nog wat zaken

Pas op met zorgtoeslag en huurtoeslag

www.belastingdienst.nl/

www.toeslagen.nl/

Hoe hoog je zorgtoeslag of huurtoeslag is, hangt af van je inkomen. Ga je meer verdienen? Dan wordt je toeslag minder. Geef een stijging van je inkomen dus direct door aan de Belastingdienst. Wat je te veel ontvangen hebt aan toeslag, moet je namelijk altijd terugbetalen.

Je mag als je 18 bent stemmen!

www.stemjijook.nl

Vanaf je 18e jaar mag iedereen stemmen, jij dus ook. Er zijn in Nederland verschillende verkiezingen, de bekendste zijn voor:

- Tweede Kamer,
- Gemeenteraad,

Je mag zelf weten of je gaat stemmen en op wie. Stemmen is niet verplicht

Heb jij een curator, bewindvoerder of mentor? Dan mag jij toch stemmen.

Iedereen mag ook iemand anders voor hem of haar laten stemmen.

Mensen met een lichamelijke beperking mogen iemand vragen om hen in het stembokje te helpen. Gemeentes moeten voor de verkiezingen laten weten welke stembureaus rolstoeltoegankelijk zijn.

Wil je donor worden?

www.donorvoorlichting.nl

Als je 18 wordt, krijg je een brief met de vraag of je donor wilt worden als je doodgaat.

Dat betekent dat je je organen (hart, longen) en weefsel (huid, ooglenzen) na je dood af wilt staan. Je hoeft dat niet te doen. Wil je dat niet, dan moet je dat invullen en de brief terugsturen. Anders gaan ze ervanuit dat je het goed vindt.

Begrijp jij de vraag niet? Vul dat in en stuur de brief terug. Jij hoeft daar dan niet over te beslissen.

Zijn er nog andere tegemoetkomingen?

www.toeslagen.nl/

Heb je weinig inkomen en kom je daardoor geld tekort? Dan zijn er allerlei tegemoetkomingen, toeslagen en regelingen. Daardoor kan het leven wat goedkoper worden. Een paar voorbeelden: regiotaxi, verlaging van de huisvuilbelasting, voedselbank, bijzondere bijstand. Die regelingen kunnen per gemeente verschillen. Vraag daarnaar bij de gemeente of cliëntondersteuning.

De website van je eigen gemeente

Colofon

Platform VG Zuidoost Brabant
Kuiperbergstraat 31, 5628 DJ EINDHOVEN

Redactie: Platform VG Zuidoost Brabant
Vormgeving: Stichting Supportpunt
Datum uitgifte: mei 2023

Met dank aan:

Platform VG Haaglanden